

**SPOED
EMBARGO
OPENBAAR VANAF 16 APRIL 2026**

Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn
Bezoekadres
Stationsplein 50
www.apeldoorn.nl
KvK 08223882

Aan de gemeenteraad

T 14 055
Doorkiesnummer

Emailadres
a.vandersteen@apeldoorn.nl

Datum: 14 april 2026
Ons kenmerk: 6183394
Betreft: Raadsbrief 53 "Oekraïners, asielzoekers en statushouders"

Beste leden van de gemeenteraad,

In deze brief over de opvang en huisvesting van ontheemden, asielzoekers en statushouders, kijken we terug op het afgelopen jaar. Ook informeren we u over de huidige situatie, belangrijke ontwikkelingen, hoe wij willen komen tot een duurzame en toekomstbestendige opvang en het verzoek van de minister van Asiel en Migratie om extra opvang te realiseren.

In het algemeen: opvang onder druk

Wij staan voor de complexe opgave om de opvang van ontheemden, asielzoekers en statushouders op een zorgvuldige en uitvoerbare manier te organiseren. Dit vraagt om voortdurende afwegingen. De opvang van vluchtelingen hangt immers nauw samen met andere maatschappelijke ontwikkelingen, zoals het tekort aan woningen en de stikstofproblematiek. Tegelijkertijd zijn wij gehouden aan onze wettelijke verantwoordelijkheden, waaronder het bieden van opvang en huisvesting.

Op landelijk niveau zijn er ontwikkelingen die van invloed zijn op onze uitvoering. In de Eerste Kamer worden momenteel de Asielnoodmaatregelenwet en de Wet invoering tweestatusstelsel behandeld. Deze wetsvoorstellen zijn gericht op het beperken van de aantallen nieuwe asielzoekers. Ze maken deel uit van een bredere Europese en nationale aanpak, waaronder het Asiel- en migratiepact en de bijbehorende uitvoeringswetgeving die recent door de Tweede Kamer is vastgesteld. Wij zullen u informeren zodra er meer duidelijkheid over de gevolgen voor onze gemeente is.

Tegelijkertijd blijven er door de aanhoudende oorlog ontheemden uit Oekraïne komen, terwijl er in Nederland nog maar weinig opvangplekken beschikbaar zijn. Naar verwachting komt het kabinet dit voorjaar met nadere voorstellen over de inrichting van deze opvang in de komende jaren. De huidige Europese regeling loopt tot 4 maart 2027. Ook hierover houden wij u op de hoogte.

In de praktijk doen wij er alles aan om opvang en huisvesting zo goed mogelijk te regelen. Daarbij is de samenwerking met uw raad, dorps- en wijkraden, ondernemers en andere betrokkenen van grote waarde. Dankzij deze inzet worden er opvanglocaties gerealiseerd. Toch blijft het lastig om nieuwe of vervangende locaties te vinden. Er zijn onvoldoende geschikte locaties. Constant herhaalde oproepen van ons college hebben niet geleid tot nieuwe opties voor locaties. Als we locaties vinden, stuiten we vaak op complicaties zoals tijdelijke beschikbaarheid vanwege herontwikkeling, stikstofregels of bouwtechnische beperkingen. Op dit moment vangen wij, in lijn met de Spreidingswet, 881 asielzoekers op. Daarnaast bieden wij opvang aan 1.035 ontheemden uit Oekraïne. Met de toevoeging van Oranjeoord komt dit begin volgend jaar op 1.095 terwijl onze totale opgave 1.159 plekken bedraagt.

Behandeld door: A. van der Steen

Bijlage(n):
1. Brief Ministerie van Justitie en Veiligheid d.d. 26 maart 2026
2. Ledenbrief VNG d.d. 30 maart 2026

Actuele situatie en maatregelen

Recentelijk is de druk op de opvang van vluchtelingen in Nederland verder toegenomen. De opvangplekken zitten vol. Tegelijkertijd sluiten op andere plekken in het land opvanglocaties, stromen statushouders minder snel door vanwege het tekort aan woningen en komen er relatief veel gezinsherenigers bij. Daardoor is er op dit moment landelijk een tekort aan opvangplekken van 4.500, dat kan oplopen tot 7.900 aan het einde van de zomer.

De minister van Asiel en Migratie heeft gemeenten daarom dringend opgeroepen om extra acuut inzetbare spoednoodopvangplekken te realiseren (zie bijlage 1). De VNG ondersteunt deze oproep (bijlage 2).

Ook Apeldoorn wordt gevraagd om hierin verantwoordelijkheid te nemen. Het COA heeft voorgesteld om op korte termijn hotels in te zetten voor opvang. Dit vinden wij onwenselijk, omdat toerisme belangrijk is voor onze regio.

Behalve een oproep om te komen tot meer opvangplekken heeft de minister ook afgelopen week (9 april jl.) alle gemeenten in Nederland aangeschreven in het kader van interbestuurlijk toezicht. Dit om de uitvoering van de Spreidingswet te handhaven (bijlage 3).

Daarom zetten wij in op het maken van duidelijke afspraken met zowel het COA als de minister, om te voorkomen dat de komende jaren extra hotels binnen onze gemeente worden ingezet voor opvang. Op deze manier blijven hotels beschikbaar voor toerisme.

We willen wel meewerken aan een duurzame oplossing en hebben hiervoor een alternatief aangedragen. Hieronder leest u daar meer over. We zijn hierover in gesprek met het COA en werken aan bestuurlijke afspraken.

Daarnaast willen wij met de minister van Asiel en Migratie nadere afspraken maken over de opvang van asielzoekers en ontheemde Oekraïners. Daarbij vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de knelpunten waar wij als gemeente tegenaan lopen, zoals financiële middelen en regelgeving. Onze inzet is om te komen tot toekomstbestendige en uitvoerbare afspraken over de opvang van asielzoekers en ontheemden in onze gemeente. Dit doen wij in nauwe afstemming met de Commissaris van de Koning (in zijn rol als rijksheer en voorzitter van de Provinciale RegieTafel Migratie & Integratie (PRT) in het kader van de Spreidingswet) en de voorzitter van de commissie Asiel en Opvang van de VNG.

Bij deze afspraken gaan we er van uit dat het Rijk zich inzet voor het beperken van de instroom, het nakomen van de afspraak dat overlastgevende asielzoekers worden verwijderd, en het standpunt van de PRT Gelderland over terugkeer van Oekraïners na de oorlog.

Stabiliteit en oplossingen

Het college wil de komende jaren zorgen voor meer stabiliteit in de opvang van asielzoekers en Oekraïense ontheemden. Een vaste, langdurige aanpak draagt bij aan meer rust en duidelijkheid in de samenleving.

A. Asiel: Spoednoodopvang vluchtelingen én onderzoek naar structurelere opvang vluchtelingen

Het voormalige schoolgebouw aan de Waleweingaarde 103 is door een onderwijskoepel juridisch overgedragen aan de gemeente. Een groot deel van dat gebouw staat leeg.

Samen met het COA hebben wij de intentie om deze locatie te gaan gebruiken als vaste opvanglocatie, ter vervanging van de huidige tijdelijke opvanglocaties in Beekbergen en mogelijk ook Loenen. Dit is niet zomaar geregeld en vraagt nader onderzoek naar de haalbaarheid hiervan. In afwachting van een haalbaarheidsonderzoek naar de technisch-bouwkundige en financiële mogelijkheden hebben wij, naar aanleiding van het verzoek van de minister, besloten om vanaf medio mei 2026 in het gebouw aan de Waleweingaarde tijdelijk opvangplaatsen te realiseren voor maximaal 240 mensen in de vorm van spoednoodopvang, voor een periode circa één jaar, afhankelijk van de eventuele vervolgstappen. Deze opvang vindt plaats in een deel van het gebouw; een ander deel blijft in gebruik bij ISK Onze Wereld.

Met de inzet van de Waleweingaarde levert Apeldoorn op korte termijn een bijdrage aan het verlichten van de landelijke druk, net als bijvoorbeeld de gemeenten Bemmelen, Breda, Almere en Dronten. Vanwege het tijdelijk, bijzonder urgente karakter van deze opvang is het college voornemens om de benodigde vergunning hiervoor te verlenen.

De mensen die hier worden opgevangen vormen een gevarieerde groep. Het zijn mensen die asiel hebben aangevraagd in Nederland en nog wachten op een beslissing. Zij hebben nog geen verblijfsvergunning. Daarnaast zijn er ook mensen die al een verblijfsstatus hebben, zoals gezinsleden die later zijn nagereisd voor gezinshereniging. Zij wachten nog op een geschikte woning. De kinderen gaan zo snel mogelijk naar school. De gemeente streeft ernaar dat COA zoveel als mogelijk statushouders plaatst met een koppeling aan Apeldoorn of onze regio.

De (sobere) spoednoodopvang krijgt een aparte ingang en bevindt zich aan de achterzijde van het gebouw, met een omheind buitenterrein. Hier worden extra sanitaire units geplaatst. De brandveiligheid wordt geborgd door de inzet van brandwachten en aanvullende voorzieningen. Het COA is verantwoordelijk voor het locatiemanagement en de beveiliging.

Het college treedt op 22 april a.s. in overleg met omwonenden en omliggende organisaties om te bepalen welke aanvullende maatregelen in de openbare ruimte nodig zijn om de opvang zorgvuldig te laten verlopen. Ook zal een klankbordgroep worden ingesteld, zoals gebruikelijk bij (spoednood)opvang.

De ervaringen met de spoednoodopvang zullen wij vanzelfsprekend betrekken bij de uiteindelijke (voorstellen tot) besluitvorming over de beoogde reguliere opvang aan de Waleweingaarde. Wij vragen u als gemeenteraad, zodra de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek bekend zijn, om wensen en bedenkingen over deze ontwikkeling mee te geven aan ons college. Indien de haalbaarheid blijkt en de gemeente en COA op deze locatie verder gaan met reguliere opvang, wordt gerekend op een half jaar verbouwingstijd.

Omdat het onderzoek naar de structurele inzet van deze locatie tijd vraagt, blijft de opvang aan de Schalterdalweg voorlopig noodzakelijk. De huidige overeenkomst loopt tot 1 juli aanstaande, terwijl er op dat moment nog geen alternatief beschikbaar is voor de 161 bewoners. Om te voorkomen dat zij zonder opvang komen te zitten en om te blijven voldoen aan onze wettelijke taak, hebben wij besloten de overeenkomst met het COA met maximaal anderhalf jaar te verlengen. Deze periode benutten we om zorgvuldig toe te werken naar de beoogde structurele oplossing. Ook voor deze noodopvanglocatie geldt dat het college voornemens is om -vanwege het tijdelijk, bijzonder urgente karakter- de benodigde vergunning te verlenen.

B. Opvang ontheemde Oekraïners

Wij blijven ons actief inzetten om de opvang van ontheemden zo goed mogelijk te organiseren, met oog voor leefbaarheid in de stad en op onze opvanglocaties.

Daarom blijven we nadrukkelijk zoeken naar extra opvangplekken. We zijn in gesprek over een mogelijke extra opvanglocatie in Apeldoorn. Deze komt bovenop de bestaande opvang in de zeven voormalige zorgwoningen, de locatie aan de Deventerstraat, de Christiaan Geurtsweg en de binnenkort beschikbare locatie Oranjeoord. Door meer opvanglocaties, creëren we een stabielere situatie die voldoet aan onze wettelijke taak maar waarmee ook de druk op bestaande locaties vermindert.

Hoe verder?

De komende periode werken we de plannen voor de extra structurele opvanglocaties voor vluchtelingen en Oekraïense ontheemden verder uit en zal de ingebruikname van de spoednoodopvang aan de Waleweingaarde worden voorbereid. Wij houden u hierover uiteraard via de reguliere raadsbrieven op de hoogte.

Uw gemeenteraad zal, zodra de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek bekend zijn, gevraagd worden om wensen en bedenkingen over deze ontwikkeling mee te geven aan het college.

Met deze aanpak willen wij inzetten op een zorgvuldige en duurzame oplossing voor de komende periode. Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Heeft u vragen, dan lichten wij deze graag toe. Voor overige ontwikkelingen op het gebied van opvang de opvang van ontheemden, statushouders en asielzoekers verwijzen wij u naar de volgende reguliere raadsbrief.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Apeldoorn,
de secretaris,

de burgemeester,

S. de Bruin

A.J.M. Heerts